

באידיש

שיעורי
הרב שמעון
שפיצער
שליט"א

בר אבטח

אורייתא מודעת ליה חוביה;

דער בעל בטחון דעהערט דעם רחמנטיגן ריף פון השי"ת

חובת הלבבות שיעור נו, יום ראשון פרשת קרח, כ"ב סיון תש"פ

חלק א

א

או הודע אליו חטאתו; די געוואלדיגע טובה פון די הימלישע מעסעדזשעס

פיר חילוקים צווישן 'חכמת חיים' און 'בטחון'

אין דעם פריערדיגן שיעור האָט מען אויסגעשמועסט דעם חילוק צווישן צוויי סאַרט מענטשן וועלכע זענען מסיח דעת פון זייערע שוועריגקייטן, ביידע לאָזן זיך פירן און ביידע קריגן זיך נישט מיט'ן מצב, נאר דער ערשטער טוט דאָס, צוליב 'חכמת חיים'; ווייל ער פאַרשטייט אַז פּראָקטיש לוינט זיך נישט צו שלאָגן מיט אַ מציאות. ווידעראום דער צווייטער טוט די זעלבע זאך, צוליב זיין 'אמונה ובטחון'; ווייל ער פאַרלאָזט זיך באמת אויף השי"ת, ער געדענקט אַז דער רבוש"ע איז דער וואָס האָט אים אַריינגעלייגט אין דער סיטואַציע און אַז באמת ליגט דאָ אַ באַהאַלטענע טובה.

מ'האָט דערמאָנט אַז ס'איז דאָ 4 חילוקים צווישן די צוויי סאַרט מהלכים אין לעבן:

קיום פון מצוות אמונה בה'

ערשטנס, אַ איד וואָס איז משלים מיט'ן מצב ווייל ער פאַרלאָזט זיך אויף השי"ת, איז ער דערמיט מקיים אַ מצוות עשה דאורייתא פון אמונה. אָבער דער וואָס איז מסיח דעת פון דעם פּראָבלעם ווייל ער פאַרשטייט אַז ס'איז גרינגער אַזוי, טוט אייגנטליך אַ קלוגע זאך, אָבער ער איז נישט מקיים קיין שום מצוה דערמיט.

דערגרייכן דעם תכלית החיים

צווייטנס, אַ מענטש איז דאך געקומען אויף

מענטשן וואָס מאַכן שלום מיט'ן מצב, ווייל ס'איז זיי גרינגער אַזוי.

אַ סיסטעם פון דערמאָנונגען

לאַמיר אַצינד דערמאָנען נאָך אַ פינפטע חילוק, וואָס פאָדערט אַ באַזונדערע שיעור פאר זיך, צו גוט דערהערן די גרויסע נפקא מינה וואָס איז דא צווישן איינער וואָס לאָזט זיך פירן סתם חכמת חיים'דיג, און איינער וואָס לאָזט זיך פירן ווייל ער פאַרלאָזט זיך אויף השי"ת.

עס שטייט אין זוהר הק' (פרשת ויקרא) אַז דער אויבערשטער האָט אויסגעשטעלט די גאַנצע הנהגה פון אידישע קינדער, מיט אַ מהלך פון (ויקרא ד, כג) **או הודע אליו חטאתו אִשֶּׁר חָטָא**. דאָס הייסט אַז השי"ת ברוב רחמיו וחסדיו, וויל זייער שטאַרק אַז אידן זאלן דאָ מצליח זיין אויף דער וועלט, זיי זאָלן אויפטון וואָס מ'דאַרף אויפטון און נישט פאַרקריכן. השי"ת וויל נישט אַז דער מענטש זאל הערשט נאָך די 120 יאָר געוואויר ווערן אַז ער האָט געגרייזט און געבלאָנדזשעט אַגאַנץ לעבן אויפ'ן אומריכטיגן וועג.

דערפאַר האָט דער רבוש"ע איינגעשטעלט אַ סדר אין דער בריאה, אַז אַלע פאַסירונגען וואָס געשעט מיט'ן מענטש, איז אים בעצם מודיע און עס דערמאָנט אים וויאָזוי זיך צו פירן ערליך. דאָס איז מרומז אין דעם פסוק פון פרשת ויקרא: **או הודע אליו חטאתו אִשֶּׁר חָטָא** - מען שיקט כסדר פאַר'ן מענטש פאַרשידענע דערמאָנונגען פון אַלע

דער וועלט 'להכיר את בוראו מתוך החושך' און ווען אַ איד לעבט מיט אמונה וועט ער זוכה זיין אַנצוקומען צו אַט דעם תכלית. אַנדערש איז דער וואָס לעבט נאר מיט חכמת חיים. ער וועט טאַקע האָבן אַ גרינגערע לעבן, אָבער ער גייט נישט צוקומען צו זיין תכלית.

דער שכר פון בטחון איז בטחון

דריטנס, דער בוטח בה', וועט באַקומען זיין שכר אויף דער וועלט, אַז ער וועט האָבן נאָכמער בטחון. ווי דער בריסקער רב הגרי"ז, האָט געזאָגט, אַז דער שכר פאר בטחון, איז אַ העכערע מדריגה פון בטחון. ער וועט צוביסלעך באַקומען מער כלים און מער כוחות צו קענען לעבן מיט בטחון אפילו ביי אַזעלכע שוועריגקייטן וואָס רירן אים אן אין טיפסטן פינטל. אָבער איינער וואָס איז מסיח דעת פון זיינע פּראָבלעמען צוליב חכמת חיים, וועט ער נישט באַקומען דעם שכר פון נאָך בטחון. דעריבער, ווען ס'וועט אים אונטערקומען שווערע נסיונות, וועט ער שוין נישט מצליח זיין צו קענען בלייבן רואיג.

דער בוטח בה' באַקומט פרישע שפע

פערטנס, אַ איד וואָס איז דבוק מיט אמונה וועט אים השי"ת משפיע זיין און עפענען נייע צינורות פון שפע, נאָכמער ווי זיין געווענליכע מזל. ווי דער פסוק איז מביטח 'והבוטח בה' חסד יסובבנו' - דער רבוש"ע גיבט ספעציעלע השפעות פאר די וועלכע פאַרלאָזן זיך באמת אויף אים. נישט פאר אַזעלכע

ריכטונגען, אז ער זאל געדענקן זיינע חטאים וואָס ער דאַרף פאַררעכטן.

הימל און ערד שיקן מעסעדזשעס

דער זוהר הק' ברענגט דאָרט אַראָפּ אַ פסוק פון ספר איוב (כ. כו) **יְגִלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאָרֶץ מִתְקַוְּמָהּ לוֹ**. אַמאָל קומט פון הימל צרות אויפ'ן מענטש ח"ו, כדי אים מעורר צו זיין אויף זיינע עבירות. ס'פאלט אַראָפּ פון הימל אַ מדת הדין, וואָס דער תכלית דערפון איז אַ שליחות פון השי"ת, **צו מודיע צו זיין פאָר'ן מענטש וועלכע זאָך ער האָט נישט געטון ריכטיג**, כדי אז ער זאל דאָס קענען מתקן זיין, און צוריק נאָנט ווערן מיט'ן אויבערשטן.

דאָס זעלבע איז 'ארץ' מתקוממה לו' - די ערד קריגט זיך מיט'ן מענטש. ער פלאַנצט איין און ס'וואַקסט נישט, וכדומה. ווייל די **ערד טוט דאָ אַ שליחות, צו מודיע זיין אז דו דאַרפסט נתעורר ווערן בתשובה** און זיך צוריקקערן צום ריכטיגן וועג.

נישט לאָזן בלאַנדזשן איז די גרעסטע רחמנות

דאָס ליגט אויך אין דעם מאמר חז"ל **'הבא ליטהר מסייעין אותו'**. יעדער מענטש וואָס וויל ווערן נאָנטער צו השי"ת העלפט מען אים פון הימל. איינס פון די מהלכים וויאזוי מ'העלפט אים, איז ווען **דער רבש"ע פאַרזיכערט אַגאַנצן צייט אז דער מענטש זאל נישט אַנקומען צו ווייט**. יעדעס מאָל וואָס ער פאלט דורך מיט אַן עבירה, איז מען אים גלייך מודיע אז ער האָט געמאַכט אַ טעות.

די זאך איז פון די גרעסטע מדות הרחמנות פון השי"ת. **'סליגט אין דעם אַזאָ רחמנות און אַזאָ חסד וואָס מ'קען גאָרנישט משיג זיין!** ווען נישט, וואָלט דער מענטש געקענט דורכגיין דאָס אַגאַנצע לעבן נישט וויסנדיג אפילו אז ער בלאַנדזשעט, און נאָכדעם וואָלט ער צוריקגעקוקט אויף זיין טעות

מיט ווייטאָג: **פאַרוואָס האָט מען מיר נישט גלייך מודיע געווען אז איך בין נישט אויפ'ן גוטן וועג??**

לאָמיר זיך פאַרשטעלן אז איינער פאַרט מיט אַ קאַר און ער האָט געמאַכט אַ לינקס אַנשטאָט אַ רעכטס. אָבער **הערשט נאָך צוויי שעה זאָגט אים איינער אז דו האסט פריער געמאַכט אַן אומריכטיגן דריי**. קומט אויס אז יעצט געדויערט אים זיין רייזע מיט פיר שעות לענגער. צוויי שעה וואָס ער איז געפאַרן בטעות און נאָך צוויי שעה וואָס ער דאַרף צוריקפאַרן דעם גאַנצן אומוועג... **ווען מ'וואָלט אים גלייך געזאָגט אז ער דאַרף זיך אויסדרייען, וואָלט ער נישט געדאַרפט אַזויפיל צייט אַוועקגעגעבן פאר דעם טעות**. דאָס איז טאַקע די געוואָלדיגע רחמנות פון השי"ת וואָס ער איז יאָ גלייך מודיע פאַר'ן מענטש אז ער איז פאַרפאַרן.

ס'לייגט זיך צו כאַפּן דעם מעסעדזש באַצייטנס

קומט אויס, אז ווען אַ מענטש טרעפט זיך אין אַ מצב וואו עפעס גייט אים נישט ווי ער וואָלט געוואָלט, זאָל ער פאַרשטיין אז **דער רבש"ע האָט אים יעצט געשיקט אַ סימן כדי אים צו דערמאָנען וואָס ער דאַרף פאַררעכטן!**

אויב אַ איד לעבט מיט אמונה, נעמט ער דאָס אַן ריכטיג. **ער כאַפט דעם רמז און ער לערנט זיך דערפון**. אזוי וועט מען אים נישט דאַרפן שיקן קיין ערגערע סימנים.

אָבער אויב דער מענטש איז זיך נאר מחזק מיט חכמת חיים: **"איך גיי נישט יעצט קאַליע מאַכן מיין לעבן צוליב דעם דורכפאַל**. כ'לאַז אַפּ אַלע חלומות וואָס כ'האַב געהאַט. גענוג געווען. ס'לייגט זיך נישט". גייט ער טאַקע לעבן רואיגער, ווייל ער איז משלים מיט'ן מצב, **אָבער ער כאַפט נישט דעם סימן וואָס מ'האַט אים געשיקט פון**

הימל! און אויב אזוי, וועט מען אים דאַרפן שיקן אַ שטאַרקערן סימן. שפעטער, ווען ער וועט זיך ווייטער אַרויסדרייען, וועט מען אים דאַרפן שיקן נאָך שטאַרקערע סימנים. ביז ער וועט חלילה דאַרפן כאַפּן אַזאַ פאַטש, אז ער וועט נישט וויסן וואָס טוט זיך מיט אים.

פאַרוואָס וואָרטן ביז מ'שיקט שטרענגערע רמזים?

דער בוטח בה', לאָזט זיך פירן פון אויבן. ער ווייסט אז דער מצב איז געקומען מיט אַן אויסגערעכנטע השגחה פרטית און ס'איז פאר זיין טובה. אָבער גלייכצייטיג איז ער זיך מתבונן: **"וואָס וויל השי"ת פון מיר? פאַרוואָס איז מיר געקומען דער סימן?"**. ווידעראום איינער וואָס לעבט מיט חכמת חיים, איז סתם אזוי מסיח דעת. און אז ער כאַפט נישט דעם רמז, דאַרף מען אים חלילה שיקן שטאַרקערע רמזים.

חז"ל זאָגן (ויקרא' יד. ד) **אָז אזוי איז אייגנטליך געווען דער סדר ביי די נגעים**. צוערשט האָט מען פון הימל געשיקט **'נגעי בתים'**, אַ נגע אויף די וואַנט פון דער הויז. אויב דער מענטש האָט נישט געכאַפט דעם רמז, האָט מען אים געשיקט **'נגעי בגדים'**, אויף אַ קלייד. און אויב ער האָט נאָך אַלץ נישט געכאַפט איז געקומען אַ נגע אויף אים אַליין.

דאָס איז אַלואַ דער פינפטער חילוק: איינער וואָס איז משלים מיט'ן מציאות, צוליב חכמת חיים, **איז זיך קיינמאָל נישט מתבונן אין דעם סימן** וואָס מ'האַט אים געשיקט פון הימל, און דעריבער וועט ער חלילה דאַרפן באַקומען נאָך גרעסערע סימנים. אָבער דער בוטח בה' לעבט רואיג און גליקליך מיט זיין אמונה, און גלייכצייטיג **דערהערט ער דעם מעסעדזש** וואָס השי"ת וויל פון אים.

ב

הרואה יסורים באים עליו; תשובה טון אויף אונזער חסרון אין אמונה

יעצט מיט ריבית אויף דייןע מעשים..."

צעמישטע מחשבות

דער מענטש ווערט זייער צערידערט פון אַזאַ געפיל: **הייסט עס אז יעצט גייט מען זיך נוקם זיין אין מיר?** יאָ, איך ווייס אז איך בין נישט קיין מושלם, כ'בין נכשל געוואָרן מיט פאַרשידענע דיבורים און מעשים, **יעצט דאַרף איך זיך אפמושטן דערוועגן?** אַנשטאָט ער זאָל זיך יעצט מחזק זיין מיט מחשבות אז אַלעס איז באַשערט און אַלעס איז לטובה, טראַכט ער: **אודאי, דער אויבערשטער איז אַסאך שטאַרקער פון מיר, און ס'איז יעצט אַנגעקומען די צייט וואָס מ'גייט מיר אָנהויבן פליקן פון אַלע זיטן**. איך בין דען דער ערגסטער בעל עבירה? וואָס טוט זיך מיט מיין שכן אין בית המדרש וואָס שמועסט אַרום ביים דאָווענען, און ס'גייט אים גוט אין לעבן? ס'קומט זיך אום נישט אַזאַ פליק?

ס'גייט ווערן דאָפלט, אָבער למעשה איז די אַגאַנצע זאך געגאַנגען לטמיון און ער איז נאָך געוואָרן אַ בעל חוב דערפון. **דער מענטש געפינט זיך יעצט אין אַ צרה**. ער האָט געכאַפט אַ געזונטן פליק, און צומאָל איז דאָס אויך באַגלייט מיט בושות.

אַצינד קען ער זיך מחזק זיין אז ס'איז זיכער געווען באַשערט; ס'איז אַ טובה פון הימל; דורכדעם האָב איך זיך איינגעשפּאַרט אַסאך ערגערע זאַכן ח"ו; השי"ת וועט מיר צוריקצאָלן לטובה אויף אַנדערע אופנים, א.א.וו. **אזעלכע מחשבות באַרואיגן אים באמת פון די שוועריגקייט**.

אָבער ווען אַזאַ מענטש לערנט די גמרא, אז ווען ס'קומט יסורים דאַרף מען מפשפש זיין במעשים, דעמאָלט שפירט ער אז פון הימל גיבט מען אים אַ קלאַפּ און מ'זאָגט אים: **"יאָ, יאָ, דו קענסט חתמין אז דיין שמירת עינים איז געווען אויסגעהאַלטן די לעצטע צען יאָר? אָה, דאָס פאַסירט ווען מ'היט זיך נישט! יפּשפש במעשיו, זאָלסט וויסן אז דו צאָלסט**

די שוועריגקייט פון 'פּשפש במעשיו'

מיר ווייסן אַלע וואָס די גמרא זאָגט (ברכות ה, א): **אם רואה אדם שיסורים באים עליו, יפּשפש במעשיו**. די גמרא איז לכאורה געבויעט אויף דעם יסוד וואָס די תנאים האָבן געשריבן אין זוהר הק', אז ווען ס'פאַסירט יסורים פאַר'ן מענטש, **איז דאָס אַ טובה פון השי"ת, כדי אז מ'זאָל אַריינטראַכטן און זיך פאַררעכטן די מעשים**. דער רבש"ע שיקט דין דאָ אַ מעסעדזש!

אין די פריערדיגע שיעורים (שער הבטחון, שיעור ו' און שיעור ז') האָט מען שוין אויסגעשמועסט, אז אַסאך מענטשן האָבן אַ שוועריגקייט וויאזוי אַפּצולערנען דעם שטיקל גמרא, אז ווען מ'האַט יסורים דאַרף מען מפשפש זיין במעשיו.

אן אומריכטיגע בליק

לאָמיר זאָגן אז איינער האָט אינוועסטירט הונדערט טויזנט דאָלער מיט דער האַפּענונג אז

אזעלכע מחשבות מאַכט אַז דער מענטש זאל שוין נישט קענען געהעריג פאַקוסירן. **ער קען שוין נישט אָנצייגן אַז די יסורים זענען געקומען צוליב די עבירה אָדער צוליב יענע עבירה.** ער איז פאַרווייטאָגט און קען זיך נישט צאמקלויבן צו מפשפש זיין במעשיו.

אַ דערמאָנונג מקיים צו זיין 'אנכי'

אַבער לויט דעם יסוד, וואָס מיר האָבן יעצט געלערנט פון דעם זוהר הק', קומט אויס אַ געוואָלדיגע דערהער, וואָס מאַכט אַז מ'זאָל קענען מפשפש זיין במעשים, **אויף אַ באַטעמ'טן מהלך, אָן קיין ביטערקייט,** נאר אָנגעפולט מיט חיזוק און שמחה.

ס'איז דאָ איין מצוה, וואָס יעדער מענטש קען וויסן אויף זיכער אַז אויב גייט ער עובר זיין די מצוה, גייט אים השי"ת שיקן אַ שוועריגקייט, כדי ס'זאָל אים דערמאָנען און ס'זאָל אים אויפוועקן אַז ער דאַרף דאָ פאַררעכטן. דאָס איז **די מצוה פון 'אנכי ה' אלקיך'.**

גלייבן אין די אייגענע מעגליכקייטן איז אַן עבירה

די מצוה פון אמונה איז צו געדענקן אַז **דער רבש"ע פירט די וועלט אויף יעדן פרט, און דו קענסט גאָרנישט טון צו טוישן עפעס.** וויפיל דו וועסט משקיע זיין, וויפיל דו וועסט פרובירן צו פאַראַרבעטן מעשים, וועסטו גאָרנישט קענען אויפטון, ווייל דו האסט נישט אין דיין מעגליכקייט זיך צו בעסער מאַכן אָדער זיך אַרויסצודרייען פון אַ מצב. **אפילו ווען מ'טוט השתדלות איז עס אויך נאר ווייל דער אויבערשטער האָט געהייסן דאָס טון אָבער ס'העלפט נישט אויף למעשה.** די איינציגע וועג וויאָזוי דו קענסט יאָ בעסער מאַכן אָדער זיך פאַרגרינגערן, איז דורך זיך ווענדן צו השי"ת.

אַ מענטש וואָס מיינט אַז ער קען זיך אַליין בעסער מאַכן: "איך וועל שוין טון עפעס, כיוועל זיך שוין אָן עצה געבן", **איז עובר אויף דעם מצוות עשה פון 'אנכי ה' אלקיך'.** ער איז נישט מקיים די מצוה ווי ס'דאַרף צו זיין, ווייל ער גלייבט נישט באמת אַז דער רבש"ע איז דער איינציגער בורא ומנהיג לכל הברואים וואָס קען מאַכן אַז עפעס זאָל זיך טוישן. אויב האָסטו געטון השתדלות מיט דער מחשבה אַז "כיוועל טון אָהער און אָהין, כיוועל שוין טרעפן די וועג". האָסטו עובר געווען אָן עבירה!

יעדער איינער דאַרף חיזוק אויף אמונה בשלימות

במציאות געפינען מיר זיך דאָ אין אַ וועלט, וואו אַלעס קוקט אויס פאַרקערט ווי די אמת'ע אמונה. דעריבער איז עס זייער שווער צו געדענקן, און **ס'איז כמעט לא ימלט אַז אַ מענטש זאָל זיין**

שלימות'דיג אויסגעהאַלטן אין דער סוגיא פון אמונה. ס'איז כמעט נישט שייך אַז אַ מענטש זאָל זיין אויף דער מדריגה אַז מ'דאַרף אים קיינמאָל נישט דערמאָנען אַז ער איז אַביסל דורכגעפאַלן מיט מחשבות פון היפוך אמונה.

ווי צדיקים האָבן ממליץ טוב געווען, אַז ווען **דער 'ראשית חכמה' וואָלט געווען אויף דער גאס, און די נסיונות וואָלטן געווען אין ספרים שאַפּע, וואָלט עס געווען אַסאך גרינגער.** אָבער למעשה ליגט דאָך דער 'ראשית חכמה' אין ספרים שאַפּע און אויף די גאס דאַרף מען זיך מוטשענען מיט'ן יצר הרע, אַז מ'זאָל פאַרגעסן פון דעם 'אנכי ה' אלקיך'.

און היות **די גאַנצע תכלית און הצלחה פון אַ איד בזה ובבא איז אָנגעהאַנגען אין אַט דער ידיעה,** און דער רבש"ע ווייסט דאָך אַז דער מענטש גייט פאַרגעסן דערפון, ווייל ער געפינט זיך דאָ אויף דער וועלט - אפילו אזעלכע וואָס אַרבעטן יאָ אויף אמונה ובטחון, אָבער די גאַנצע וויינט און אַטמאָספערע פון דער גאס מאַכט אַז מ'זאָל פאַרגעסן דעם אמת'ן מציאות - און ווען מ'געדענקט נישט די אמונה פאַלט מען חלילה אַוועק פון הצלחה סיי ברוחניות און אפילו בגשמיות, דעריבער **האָט דער רבש"ע אַזאַ גרויסע רחמנות און ער מאַכט אַ סדר פון 'הודע אליו חטאתו'.** ער לייגט דירעקט אַריין דעם מענטש אין אזעלכע סאָרט מצבים וואו מ'קען **זיך נישט אַליין אָן עצה געבן, מ'האָט נישט קיין וועג אַרויס,** און דעמאָלט דערהערט מען אַז מ'איז גענצליך אָנגעוויזן אויף השי"ת.

זוכן עפעס וואָס איז 'מדה כנגד מדה'

לויט דעם יסוד פאַרשטייט מען וואָס די גמרא זאָגט: **אם רואה אדם יסורים באים עליו, יפשפש במעשיו, פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה.** אַסאך מאָל פרעגן מענטשן: וויאָזוי מאַכט מען דאָס פראַקטיש אויף למעשה? איך האָב דאָך מיליאָנען זאַכן וואָס איך דאַרף פאַררעכטן, וואו זאָל איך אָנהויבן?

רש"י אויפ'ן פלאַץ, איז דאָס מסביר אַז "פשפש במעשיו" מיינט אַז מען זאָל זוכן אַזאַ סאָרט עבירה וואָס 'בשבילה ראוי יסורין אלו לבוא עליו'. מ'זאָל פרובירן צו טרעפן אַן עבירה וואָס עס איז מסתבר אַז די יסורים איז געקומען צוליב דעם. אזוי זאָגט אויך דער 'פרי מגדים' אין זיין ספר 'ראש יוסף', דאָרט אויף דער גמרא אין מסכת ברכות, אַז "פשפש במעשיו" איז טייטש אַז מ'זאָל זוכן עפעס אַן עבירה וואָס איז 'מדה כנגד מדה' קעגן די יסורים.

יתלה בביטול תורה - זיי זיך מחזק מיט אמונה

דערפאַר שטייט ווייטער אין דער גמרא:

פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה. דאָס איז אזויווי אַ מלמד אָדער אַ מגי"ש איז מסביר פאר זיין תלמיד אַ געוויסע חשבון, און ווען ער זעט אַז דער תלמיד האָט עס נאָכנישט געכאַפּט, זאָגט ער אים: "קום, לאָמיר דיר מסביר זיין די זעלבע זאַך פון אַן אַנדערע ריכטונג, פון דאָרט וועסטו שוין צוקומען צו פאַרשטיין די נקודה בעצם".

דאָס זעלבע זאָגן אונז חז"ל: צומאָל קען אַ מענטש זען קלאַר ווי דער טאָג, אַז ער האָט באַקומען אַן עונש 'מדה כנגד מדה', דעמאָלט קען ער מקיים זיין דעם 'פשפש במעשיו' וויסנדיג פאַרוואָס ער האָט באַקומען די יסורים. אָבער אַסאך מאָל איז 'פשפש ולא מצא', ער האָט נאָכנישט געטראָפּן דעם פונקטליכן 'מדה כנגד מדה' פאַרוואָס ס'איז אים געקומען. **דעמאָלט ווייסטו וואָס? לאָמיר גיין צום שורש! יתלה בביטול תורה. דאָס איז די פינטעלע פון אמונה וואָס אַלע מצוות זענען געבויעט דערויף.** די סיבה פאַרוואָס אַ מענטש קען דורכפאַלן מיט אַלע סאָרט עבירות, איז בלויז ווייל ס'פעלט אים די נקודה פון 'אנכי ה' אלקיך'.

שטאַרקן די אמונה איז אַלעמאָל אַקטועל

ווען אַ מענטש זעט נישט פאַרוואָס ער האָט יסורים, **זאָל ער וויסן אַז דער רבש"ע וויל אים מחזק זיין מיט אמונה.** וויילאנג דו געפינסט זיך אויף דער וועלט קענסטו נאָך ניצן אַ חיזוק אויף אמונה, צו געדענקן מיט אַ קלאַרקייט אַז "איך קען זיך נישט קיין עצה געבן, נאר דער אויבערשטער קען מיר העלפן". דאָס איז טייטש 'יתלה בביטול תורה'. אַלע תרי"ג מצוות זענען בלויז ענפים צו דעם גרויסן יסוד פון אמונה. **אויב דו טרעפטסט נאָכנישט דער 'ענף', גיי צום שורש און זיי זיך מחזק מיט מער אמונה ובטחון.**

דאָס איז אַ געוואָלדיגע כלל אין לעבן: דער רבש"ע גייט דיר אַריינלייגן אין אזעלכע מצבים וואָס דו גייסט נישט האָבן קיין שום מהלך וויאָזוי זיך אַרויסצודרייען דערפון. דאָס גייט געשען! ס'גייט זיין 'רואה אדם יסורים באים עליו', און ווען דו זעסט אַז דאָס פאַסירט, זאָלסטו וויסן אַז **ס'איז אַ געוואָלדיגע רחמנות פון השי"ת, ווייל ער וויל אַז דו זאָלסט דערהערן דעם 'אנכי ה' אלקיך'.** דער רבש"ע וויל אַז ווען דו טרעפטסט זיך אין אַזאַ מצב זאָלסטו אויפהערן אַלעס טון און בלויז זיך פאַרלאָזן אויף אים. דעמאָלט האָסטו ריכטיג מקיים געווען דעם 'פשפש במעשיו' - יתלה בביטול תורה! **האסטו זיך אויסגעלערנט דעם 'אנכי ה' אלקיך' און דאָס איז די ריכטיגע קיום התורה!**

אשריך בעולם הזה ובעולם הבא; נאָכ'ן מקבל זיין יסורים מיט אמונה, דאַרף מען שוין נישט ליידן

אַבער כאַטש האָב איך גוטע קינדער... דער מענטש טרעפט זיך ביי די 55 יאָר אַלט און קוקט

סאָרט שפּראַך ווי: "איך האָב טאַקע נישט קיין פרנסה, כ'האָב נישט קיין געהעריגע שטעלע,

חכמת חיים מאַכט פאַרגעסן דעם אמת וויפיל מאָל הערט מען מענטשן רעדן אַזאַ

צוריק, וואָס איז געבליבן פון אלע מיינע חלומות? און ער טרייסט זיך: "כ'בין נישט ממש אַ טאָטאַלער דורכפאַל, איך האָב טאַקע נישט באַוווּן כּך וּכך, אָבער לאַמיר קוקן אויף די גוטע זאַכן וואָס איך האָב יאָ עררייכט..." ער ליגט נישט אין בעט צעבראַכן און אויפגעגעבן ווייל "כאָטש אַפּאַר זאַכן האָב איך יאָ אויפגעטון".

ס'איז נישט געפערליך אַז מ'רעדט אַזוי, אָבער למעשה איז דאָס אַן אומריכטיגע שפּראַך פון חכמת חיים. **דו ווילסט דוקא אַז דער רבוש"ע זאל דיר ווייזן אַז אפילו דאָרט וואו דו מיינסט אַז דו ביסט יאָ מצליח, זאָלסטו זען אַז אויך דאָרט קענסטו זיך נישט געבן קיין עצה?** פאַרוואָס? אַנערקען דעם אמת אַז דו קענסט גאַרנישט אליין, וועסטו קענען בלייבן מיט דינע גוטע חלקים אין לעבן. פאַרוואָס זאָל מען דיר דאַרפן צוברענגען צו אַ ווינקל אַז דו זאָלסט מוזן דערהערן דעם ריינעם אמת אַז דו קענסט גאַרנישט אליין?!

אַ פּראַבלעם אין חינוך

לאַמיר זיך פאַרשטעלן אַז אַ טאַטע באַקומט אַ טעלעפּאָן פון דעם מלמד פון זיין קינד און ער כאַפט אַ שאַק ווען ער הערט: "דיין קינד דאַרף אַביסל הילף אין ליינען. ער דאַרף ווען האָבן איינער וואָס זאָל צולערנען מיט אים אין דער זייט". דער מלמד לייגט נאָך צו אַזוי שיינערהייט: "אפשר וואָלט בעסער געווען ווען מ'זוכט אים אַ צווייטע ת"ת וואָס איז בעסער אויסגעשטעלט פאַר זיין הצלחה..."

דער טאַטע פרובירט זיך צו דינגען, אָבער ווען דאָס קינד ווערט בר מצוה און מ'דאַרף אים אַריינלייגן אין ישיבה קטנה, **וויל מען אים נישט געהעריג אָנבעמען.** מ'איז מסביר פאַרן פאָטער אַז די ישיבה איז נישט אַזוי געאייגנט פאַר אים... און דאָס קינד אליין, ווי אויף צו להכעיס, ווייסט פונקטליך וויאָזוי צו שפּאַצירן אויף די נערוון און נאָכמער אַרויסנעמען די עלטערן פון די כלים.

דער טאַטע איז נעבעך צעבראַכן: **קענסט מיר זאָגן וואָס מ'וויל פון מיר האָבן?** די גאַנצע מציאות העולם איז דאָך אויסגעשטעלט מיט אַ סיסטעם פון מוסדות און ישיבות, **אויב מ'יין קינד שטימט נישט מיט'ן מסגרת איז ער חייב מיתה?** כ'האָב שוין אויסגעגעבן אַזויפיל געלט, כ'האָב שוין אַזויפיל מתפלל געווען, כ'האָב שוין אלעס פרובירט, **זאָג מיר וואָס זאל איך יעצט טון?**

אַמאָל ציעט זיך די פרשה ביז נאָכדעם וואָס מ'האָט שוין ענדליך חתונה געמאַכט דאָס קינד. אָבער יעצט הייבט זיך אַן אַ פרישע פרשה וואָס איז שוין אַסאך שווערער, ס'איז שנים מקרא ואחד תרגום... און ס'איז שוין פאַרמישט דאָ דריי קאָמפּליצירטע פרשיות. דער טאַטע איז אָנגעווייטאָגט: **וואָס האָב איך נישט גוט געטון אַז דאָס האָט פאַסירט, כ'האָב דאך אַזויפיל פרובירט...**

די ריכטיגע וועג זיך צו באַרואיגן

אַצינד איז דאָ עטליכע סאָרט מהלכים וויאָזוי מענטשן געבן זיך אַן עצה אין אַזאַ סיטואַציע. ס'איז דאָ אַזעלכע עלטערן וואָס ווערן אינגאַנצן פאַרלוירן און צעבראַכן. דערנאָך איז דאָ עלטערן וואָס זענען

זיך מתעלם פון דער גאַנצער זאך: "וואָס איז דען אַז דער מנהל האָט געזאָגט? מ'האָט שוין געהערט אַזאַנס... איך וועל אַנרופן די הנהלה און כ'וועל לייגן פרעשור אַז מ'זאָל אים יאָ דאָרט האַלטן". דאָן איז דאָ עלטערן וואָס נעמען דאָס זייער ערנסט. זיי לויפן אַרום פון איין מטפל צום אַנדערן.

בעצם איז נישט שלעכט אַז מען באַרואיגט זיך, אָדער אַז מ'טוט די ריכטיגע השתדלות. אָבער איין מינוט! **נעם אויך אין חשבון אַז דער רבוש"ע האָט דיך יעצט אַריינגעלייגט אין אַזאַ מצב וואו דו טרעפסט נישט קיין וועג אַרויס!** דאָס איז אַ רחמנות פון השי"ת, כּדי אַז דו זאָלסט מוזן אַרויסנעמען אַ תהלים'ל און זיך באַרואיגן מיט אמונה. דיין רואיגקייט זאָל נישט קומען פון היסח הדעת, דיין רואיגקייט זאָל נישט קומען ווייל "איך מ'יין אַז כ'האָב אַ פלאַן", דיין רואיגקייט זאָל נישט קומען ווייל אַז חב"ד האָט דיך געזאָגט: "איך האָב געהאָט אַזאַ בחור, און ער איז ב"ה אויסגעוואַקסן פיי, ס'איז נאָך די פאר שווערע יאָרן".

די אלע חיזוק מעטאָדן זענען נישט קיין עוולה, אָבער אויב דו וועסט זיך באַרואיגן נאר צוליב די זאַכן, וועלן די יסורים חלילה צוריקקומען נאָכאַמאָל און נאָכאַמאָל, ווייל **דער רבוש"ע וויל דיך אויסלערנען דעם אמת,** אַז דו האסט נישט קיין שום מהלך, נאר זיך צו פאַרלאָזן אויף אים.

קריעת ים סוף - כּדי צו דערהערן דעם אמת

דער **שפת אמת** (פסח תרל"א) זאָגט אַז דאָס איז געווען די סיבה פון קריעת ים סוף, ווייל ווען אידן זענען אַרויסגעקומען פון מצרים, **האָבן זיי נאָכנישט ריכטיג דערהערט די נקודה פון זיך גענצליך פאַרלאָזן אויף השי"ת,** יציאת מצרים איז נאָך געווען אַ בחינה פון אַן אתערותא דלעילא.

דעריבער האָט אויסגעפעלט אַז אַ וואָך שפּעטער זאָלן די מצריים נאָכאַמאָל צוריקקומען און זיי נאָכלויפן ביים ים. דער שווערער מצב איז

דער רבוש"ע
האט דיך יעצט
אָריינגעלייגט
אין אַזאַ
מצב... אַז דו
זאלסט מוזן
אָרויסנעמען
א תהלים'ל און
זיך באַרואיגן
מיט אמונה

צוריקגעקומען אויף אַן ערגערן אופן. **יעצט האָבן זיי שוין קלאָר געזען אַז ס'איז נישטאָ קיין שום וועג אַרויס,** נאר דעם מהלך פון זיך גענצליך פאַרלאָזן אויפ'ן אויבערשטן 'מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו'.

די גרעסטע מתנה ווען מ'האָט נישט קיין מהלך

די ידיעה, אַז איך האָב נישט קיין שום וועג אַרויס, מוז נקלט ווערן אין האַרץ פון אַ איד אויפ'ן טיפסטן אופן וואָס איז נאָך שייך. ווייל **דאָס איז די שטאַרקסטע מצוה וואָס מ'איז געקומען אויף דער וועלט דאָס צו דערהערן.** דערפאַר וועט דער רבוש"ע אונז געבן די ידיעה אויף אַ גאָלדענעם טאַץ, ווען ס'וועט אונז אונטערוקומען אַ שוועריגקייט אין לעבן.

אַנשטאָט מ'זאָל ווערן צעבראַכן ווען ס'קומט אַזאַ מצב, דאַרף מען פאַרשטיין: **דאָס איז אַ מתנה פון השי"ת!** די יסורים וואָס איז יעצט אָנגעקומען איז אַ געשאַנק פון הימל **מיך אויסצולערנען אַז כ'זאָל זיך פאַרלאָזן נאר אויפ'ן אויבערשטן.** וואָס גייט זיין דאָ? איך ווייס נישט! אפשר גייט עס ווערן ערגער? כ'האָב נישט קיין מושג! כ'קען זיך נישט קיין עצה געבן? כ'האָב נישט קיין וועג אַרויס? **אַה, יעצט קען איך זיך שטעלן טאָנצן.** אויב איך זעה נישט קיין שום מהלך אַרויס, קען איך זיין פרייליך, ווייל ווילאָנג כ'האָב נאָך יאָ אַ וועג אַרויס האָב איך זיך נאָכנישט אויסגעלערנט דעם אמת.

אַז מ'דערהערט ריכטיג, גייט מען אַרויס פון דער צרה

דאָס איז אויך נוגע ווען ס'קומט צו ענינים פון **רפואה און געזונט.** צוערשט פרובירט דער מענטש צו נוצן אַזאַ סאָרט עצה און יענעם דאָקטער, אָבער **ס'קומט צו אַ שטאַפל וואָס ער דאַרף זיך פשוט פאַרלאָזן אויף השי"ת.** דאָס זעלבע איז ווען ס'קומט צו **געלט און ביזנעס.** איבעראַל וועט דער אויבערשטער אַריינלייגן דעם מענטש אין אַ מצב וואו ער קען זיך נישט קיין עצה געבן, ווייל השי"ת וויל אים אויסלערנען דעם אמת פון 'אנכי ה' אלוקי'.

טאָמער דער מענטש נעמט דאָס אָן, וואסנדיג אַז דאָס קומט מתוך אהבה - און אפילו ווען ער דאַרף יאָ טון אַ פעולה פון השתדלות, בלייבט ער מיט דער הונדערט פּראָצענטיגער הרגשה אַז איך קען זיך נישט אַליין העלפן - **דעמאָלט וועט ער נישט דאַרפן באַקומען נאָך סימנים.** דער רבוש"ע וועט אים אַרויסנעמען שנעלער פון דעם שוועריגקייט.

אָבער טאָמער דער מענטש וועט מסיח דעת זיין און זיך באַרואיגן מיט דעם מהלך פון חכמת חיים, ער בלייבט רואיג אָבער נישט צוליב די אמת'ע סיבה, **וועט מען אים חלילה דאַרפן שיקן נאָך רמזים,** ווייל דער רבוש"ע גייט אים נישט לאָזן דורכגיין די וועלט אַן דעם וואָס ער זאָל זיך אויסלערנען די ידיעה אַז ער קען גאַרנישט אַליין. דער רבוש"ע האָט ליב יעדן איד, און ער ווייסט אַז אַז די ידיעה איז די גרעסטע הצלחה בעולם הזה און בעולם הבא!

שורייני דעינא באובנתא דליבא תלו; די שנעלסטע וועג אריין צום הארץ זענען די אויגן

להלכה זענען די אויגן מיט'ן הארץ נאנט פארבינדן

די ספרי מוסר ברענגען אראפ וואס די גמרא זאגט (עבודה זרה כח, ב) אז אויב א מענטש האט א מחלה אין די אויגן, איז דאס פיקוח נפש און מ'דארף מחלל שבת זיין דערפאר, ווייל 'שורייני דעינא באובנתא דליבא תלו' - די אדערן פון די אויגן זענען אנגעהאנגען אין דעם הארץ. אויב מ'איז ל"ע קראנק אין די אויגן קען דאס אנקומען צום הארץ און ס'קען אפגעקטירן דאס גאנצע חיות פון דעם מענטש.

דאס באדייט אז די אויגן האבן א געוואלדיגע השפעה אויפ'ן הארץ, אפילו בגשמיות, און זיכער ברוחניות, ווי חז"ל זאגן (רשיי פרשת שלח טו, לט): 'עין רואה והלב חומד'.

מנוחת הנפש - זיין מחובר מיט אלע חלקי הנפש

מ'קען בעסער פארשטיין די שייכות פון די אויגן מיט'ן הארץ, לויט ווי מ'האט דערמאנט אין דעם שיעור פון חובת הלבבות שער הבטחון (שיעור לג) אז די אפטייטש פון מנוחת הנפש איז אנדערש ווי מענטשן מיינען. מנוחת הנפש איז נישט טייטש אז מ'דרייט זיך ארום זארגלאז און קיין פראבלעמען און און קיין דאגות.

די ריכטיגע מנוחת הנפש איז ווען די חלקי הנפש זענען נישט צעשפרייט און צעזיט, נאר דער מענטש איז מחובר מיט אלע חושים צו זיין נפש. דאס גיבט א מורא'דיגע תענוג, ווען מ'איז מחובר אויף הונדערט פראצענט מיט אלע חושים צו א געוויסע זאך.

צדיקים האבן טאקע געארבעט אז ביי יעדע

מצוה זאלן אלע חושים זיין דערביי, ווייל דאס גיבט פאר'ן מענטש א מורא'דיגע ענוג. ס'מאכט זיך אויך ביי פשוט'ע אידן אז אמאל ווען מ'זינגט א ווארימע ניגון פרייטאג צונאכטס אדער ביי של"ס, פארמאכט ער זיך די אויגן, ער זעט נישט און הערט גארנישט עפעס אנדערש וואס טוט זיך ארום. דאס גיבט א מורא'דיגע ענוג פון מנוחת הנפש.

היינט צוטאגס פרובירט אויך די צד שאינו של קדושה צו אהערשטעלן אזעלכע תענוגים. די אלע סארט פרעזענטאציעס ארבעטן אויף אן אופן אז דער מענטש זאל ווערן גענצליך אריינגעטון דערינען מיט אלע פינף חושים. אפילו די בענקלעך שאקלן זיך מיט, ווען מ'קוקט אויפ'ן סקרין. און אפילו דאס גערוד אויפ'ן פלאץ טוישט זיך לויט די מעשה, אז אויך די חוש הריח זאל ממש מיטשפירן לעבעדיג וואס מ'זעט מיט די אויגן. דער ציל איז, אז דער מענטש זאל נישט וויסן און נישט שפירן גארנישט, ער זאל זיין פולקאם פאקוסירט מיט אלע חושים אין די דראמע פון דער געשיכטע. דאס מאכט א גרויסע תענוג. אויב שפירט מען אינמיטן עפעס אנדערש אדער מ'טראכט פון נאך זאכן, קען מען שוין נישט האבן דעם זעלבן ענוג.

די אויגן ברענגט תענוג פאר'ן הארץ

וואו איז די אבר וואס גיבט אונז תענוג? דאס הארץ. מ'קען באקומען שליטה אויפ'ן הארץ דורך דעם מוח (מוח שליט על הלב), און מ'קען באקומען שליטה אויפ'ן הארץ דורך די פעולות וואס מ'טוט (אחרי הפעולות נמשכים הלבבות), אבער די גרינגסטע און די שנעלסטע השפעה אויפ'ן הארץ געשעט דורך די חושים. יעדע זאך וואס גייט אריין דורך די

חושים קומט אן צום הארץ תיכף ומיד. דאס איז א ספעציעלע כח וואס די חושים פארמאגן.

זאגן אונז חז"ל אז 'שורייני דעינא באובנתא דליבא תלו'. צווישן אלע חושים, זענען די אויגן די שטארקסטע חוש וואס איז פארבינדן גלייך צום הארץ. 'אינו דומה שמיעה לראיה'. ווען א מענטש זעט עפעס, נעמט אים דאס איבער שטארקער פון סיי וועלכע זאך.

א בילד וואס מ'זעט גייט גלייך אריין טיף אין הארץ

די אויגן האבן א מאכטפולע השפעה אויפ'ן הארץ, ווי דער כלל איז: 'אין בילד איז שטארקער ווי טויזנט ווערטער'. דער מוח - וואס איז שליט על הלב - דארף מסביר זיין א זאך מיט טויזנט ווערטער כדי די הארץ זאל עס פארשטיין, אבער ווען מ'זעט עס מיט די אויגן גייט עס גלייך אריין אין הארץ. מ'דארף שוין גארנישט מסביר זיין מיט ווערטער... ווער רעדט נאך אויב דאס בילד רוקט זיך, און מ'זעט די גאנצע זאך אויף אמאל, גייט דאס אויטאמאטיש אריין טיף אין הארץ תיכף ומיד, און ס'ברענגט א געוואלדיגע תענוג פאר'ן הארץ, ווייל ער שפירט די זאך מיט א שטארקע געפיל. וואס דאס איז די באדייט פון מנוחת הנפש.

דאס איז די סיבה פארוואס מענטשן האבן א נסיון צו נוצן זייערע אויגן אויף ראיות אסורות חלילה, ווייל ער שפירט אז דאס ברענגט אים תענוג אין הארץ. ווען די אויגן זעען וויאזוי זאכן רוקן זיך בפועל באקומט מען דערפון א געפיל פון מנוחת הנפש, ווייל די חוש הראי' קומט גלייך אן צו זיין הארץ און עס פאראייניגט אלע חלקי הנפש.

עיני כל אליך ישברו; אויב מ'היט די אויגן פון שלעכטס, באקומט מען תענוג פון קדושה

קאנצענטרירן: "זאגט די גמרא ווייטער... אפשר זאל איך בארגן פון יענע גמ"ח? וויאזוי גיי איך דעקן דעם חוב?... לאמיר לערנען נאך א שורה

וואס מ'קען באקומען דורך דעם צד הקדושה; א איד איז פאר'דאגה'ט צוליב זיינע חובות. ער זעצט זיך אראפ לערנען און ער פרובירט זיך צו

א רוחניות'דיגע מנוחת הנפש דורך די אויגן

ס'איז אבער אויך דא א תענוג פון די אויגן

אָנפֿילן דאָס ליידיגקייט מיט די ריכטיגע גאָז

דאָס איז פונקט ווי אַ דרייווער פון אַ קאַר וואָס פאַרט אויף 'גאַזאַלין', מאַכט אַ טעות און לייגט אַריין 'דיזעל'... אפילו אויב די גאַנצע טאַנק וועט זיין אָנגעפֿילט, וועט די קאַר אָפּשטאַרבן און נישט קענען פאַרן. ווייל דו האסט עס אָנגעפֿילט מיט די נישט ריכטיגע גאָז.

ווען איינער פֿילט זיך אָן מיט ראיות אסורות, וועט ער מעגליך שפירן די ערשטע מינוט אַ געוויסע זאָטקייט און מנוחת הנפש, אָבער באמת, אַז מ'וועט דאָס נאָכקוקן, וועט מען זען אַז עבירות ברענגען ממש די היפוך הגמור פון מנוחת הנפש. ס'איז אַ 'דרך קצרה' שהוא ארוכה'. אויף דער מינוט שפירט מען אָנגעפֿולט אָבער מ'קען נישט לעבן דערויף. דעריבער דאַרף מען נאָכאַמאָל זיך אָנפֿילן, וחוזר חלילה. אַז מ'פֿילט זיך נאָכאַמאָל אָן מיט ראיות אסורות ברענגט עס ווייטער די היפוך הגמור פון מנוחת הנפש, ווייל מ'האָט אַריינגעלייגט די נישט ריכטיגע גאָז.

צומאַכן די אויגן עפנט די חיות דקדושה

אָבער אויב אַ איד האָלט זיך איין מיט אַ שמירת עינים, האָט ער יעצט פאַרמאָכט דעם שלעכטן צינור, און דאָס וועט אים תיכף ומיד עפענען דעם צינור מצד הקדושה, אַזוויי די גמרא זאָגט (נדה ב, ב) אַז ווען אַ קינד ווערט געבוירן ווערט אויף דער סעקונדע פאַרמאָכט דער צינור פון וואו ער האָט יונק געווען חיות ביז די לידה, און גלייך עפנט זיך אַ נייע צינור פון חיות.

דער רבש"ע האָט אויסגעשטעלט אַז אַ מענטש דאַרף אָגאַנצן צייט יונק זיין חיות. אויב דו ביסט אַן 'עוצם עיניו מראות ברע', האָסטו פאַרמאָכט אַ צינור אַז דו זאָלסט נישט באַקומען קיין מנוחת הנפש פון דברים אסורים, דעריבער וועט זיך תיכף עפענען אַ פרישע צינור פון חיות! בשעת מעשה איז עס טאַקע אַביסל שווער, אָבער דאָס גייט דרך ברענגען אַז דו זאָלסט יונק זיין אַ געוואָלדיגע מנוחת הנפש פון דעם אויבערשטן. דו גייסט קענען נוצן דייע עינים חושים מיט אַ מורא'דיגן תענוג פון דברים שבקדושה!

די וואָס פאָלן אין די עינים פון שמירת עינים און קדושה, גליטשן זיך נעבעך זייער ווייט

דער מענטש האָט יעצט אַ בחירה, ער קען אָנפֿילן זיין ליידיגקייט מיט ראיות אסורות וואָס קומט פון סטרא אחרא; ער קען זיך אָנשטאַפֿן מיט פאַלשע תענוג. דערפאַר זאָגט מען אים: אל תפנו אל האלילים! גיי נישט דאָרט! זיי נישט יונק פון דער צד הטומאה! נעם דיין מנוחת הנפש פון דער צד הקדושה. פיל זיך אָן מיט 'עיני כל אליך ישרו!' נעם אַריין אַלע חושים אַז זיי זאָלן מיטאַרבעטן מיט דיר בשעת אַ מצוה, ביים לערנען, ביי אַ שבי"ק, ביי אַ דאָווענען. זיי ממלא דיין חיות פון דעם ריכטיגן מקום. דאָס האַרץ גיבט חיות פאַרן גאַנצן מענטש.

תענוג באַהערשט דעם גאַנצן מענטש

און מ'דאַרף געדענקן אַז די תענוג וואָס פֿילט אָן דעם מענטש און גיבט אים מנוחת הנפש, האָט למעשה דעם כח צו שולט זיין אינגאַנצן אויפֿן מענטש. ווייל ער לעבט דאך ממש פון דעם חיות וואָס ער האָט באַקומען פון דעם מנוחת הנפש.

דאָס הייסט, אַז טאָמער מ'שטאַפט זיך אן פון די סטרא אחרא, ווערט מען חלילה אינגאַנצן באַהערשט פון דעם צד הטומאה. דערפאַר זעט מען טאַקע אַז די וואָס פאָלן אין די עינים פון שמירת עינים און קדושה, גליטשן זיך נעבעך זייער ווייט. ווייל מ'גייט ממש אַריין אונטער די שליטה פון דער עבודה זרה.

גמרא... "אָבער די מחשבה פֿליעט אים אַוועק. ער קען נישט האָבן קיין מנוחת הנפש. דער מענטש וויל הנאה האָבן פון אַ שבת'דיגע סעודה, ער וויל שפירן 'כאילו כל מלאכתך עשויה', אָבער ס'גייט אים נישט.

זאָל דער איד וויסן אַז די אויגן קענען אים העלפֿן. וועלכע אויגן? די אויגן וואָס דוד המלך דערמאָנט אין תהלים: 'עיני כל אליך ישרו ואתה נותן להם את אכלם בעתו'. - זה לעומת זה, פונקט ווי די אויגן קען געבן אַ פאַלשע מנוחת הנפש מצד הטומאה פאר געציילטע מינוט, קענען די אויגן אויך ברענגען אמת'ע מנוחת הנפש פאר די רוחניות'דיגע צד הקדושה, און דאָס בלייבט אויף אייביג.

אָנפֿילן דעם נפש מיט אַרויסקוקן צום רבש"ע

אַ איד האָט דעם כח צו אָנפֿילן זיין נפש, דורך מקיים זיין דעם 'אשא עיני על ההרים מאין יבא עזרי', ווי צדיקים האָבן געטייטשט אַז פון דעם 'אין' - דער רבש"ע וואָס איז העכער פון דער גאַנצער בריאה, פון דאָרט איז 'יבא עזרי!' דער איד נוצט זיינע אויגן צו זען אַז דער רבש"ע איז אַ כל יכול וואָס וועט אַלעס מסדר זיין, און אַז ער איז אַ טוב ומטיב. דער איד נוצט זיינע אויגן צו זען די זיבן זאָכן וואָס דער חובה"ל רעכנט אויס (שער הבטחון פרק שני) אַז זיי מאַכן אַז מ'זאָל זיך קענען בוטח זיין אין איינעם.

ווען אַ איד נוצט זיינע אויגן אויף דעם אופן, קען ער אָנפֿילן זיין נפש מיט אַן אויסטערלישע מנוחת הנפש. דורך נוצן דעם זעלבן כח פון דעם חוש הראיה.

זיך נישט זעטיגן מיט'ן צד הטומאה חלילה

דערפאַר שטייט אין זוהר הק', אַז רבי שמעון האָט אָנגערופן דעם חטא פון ראיות אסורות: 'אל תפנו אל האלילים', ווייל אַלעמאָל ווען אַ מענטש שפירט זיך ליידיג, האָט ער אַ גרויסער צער דערפון, און ער גייט זוכן וויאזוי ער קען זיך אָנפֿילן זיין נפש. ווי דער חובת התלמידים שרייבט אין זיין ספר 'צו וזירוד' (אות ט) אַז יעדער מענטש מוז האָבן עפעס הרגשים אָנצופֿילן זיין האַרץ, אויב נישט קען ער ווערן ממש משוגע.

ג

מלך ביפיו תחזינה עיניך; דער שחר אויף שמירת עינים

הימנו. אויב וועסטו נוצן דייע אויגן אויפֿן ריכטיגן אופן, אויב האָסטו מקיים געווען דעם 'עיני כל אליך ישרו', וועסטו יונק זיין פון השי"ת. אָבער אויב דו ביסט געגאַנגען צו דער פאַרקערטער זייט און גענומען חיות פון אַן אומריינע פּלאַץ, איז דאָס אַזוויי מ'לייגט אַריין די אומריכטיגע גאָז אין אַ קאַר, און ס'ווערט צעבראַכן. ס'קוקט דיר אויס ווי די עבירה ברענגט עפעס אַ תענוג, אָבער

מ'באַקומט נישט וואָס מ'האָט געוואָלט נעמען, און סיי מ'פאַרלירט אויך וואָס מ'האָט שוין יאָ געהאַט.

די גמרא פירט אויס אַז דאָס איז נישט בלויז עפעס אַן עונש אויף אַ סוטה, נאר אַזוי אַרבעט די גאַנצע בריאה: שכל הנותן עיניו במה שאינו שלו, מה שמבקש אין נותנין לו, ומה שבידו נוטלין

מ'פאַרלירט אויך וואָס מ'האָט שוין געהאַט

די גמרא זאָגט אין מסכת סוטה (ט, א): סוטה נתנה עיניה במי שאינו ראוי לה, מה שביקשה לא ניתן לה, ומה שבידה נטלוהו ממנה. די פּראָבלעם פון די סוטה איז געווען אַז זי האָט גענוצט די אויגן צו שאַפֿן עפעס תענוג פון אַן אומריכטיגע פּלאַץ, איז די תוצאה און אַפּעקט דערפון, אַז סיי

למעשה אַרבעט עס נישט, און אויפ'ן וועג האָסטו שוין פאַרלוירן וואָס דו האָסט פריער געהאַט. בלייבט מען 'קרח מכאן וקרח מכאן'.

שמירת עינים פאַרבינדט מיט'ן מקור החיים

ומדה טובה מרובה, ווען איינער היט זיך אָפּ די אויגן, שטייט אין דער גמרא (ברכות כ. א) אַז רבי יוחנן האָט נישט חושש געווען פון קיין שום עין הרע, ווייל ער איז געווען פון די קינדער פון יוסף הצדיק, און ביי יוסף איז נישט שולט קיין עין הרע. פאַרוואָס? ווייל 'עין שלא רצתה לזון ממה שאינו שלו אין עין הרע שולטת בו' - אויב דינע אויגן זענען נישט יונק פון דברים האסורים, וויאָזוי ברענגען זיי מנוחת הנפש פאַר'ן לב? דורכדעם וואָס זיי זענען יונק פון דעם רבוש'ע! אויב אַזוי האָסטו באַקומען חיות פון אַ העכערע פלאַץ, וואָס דאָרט איז נישט שולט קיין עין הרע.

די פראַבלעם פון עין הרע קען נאר זיין אין אַ וועלט וואו ס'איז דאָ טוב און רע, אָבער אויב דו ביסט יונק פון דעם מקור הטוב, ביסטו העכער דערפון, און אודאי קען נישט קיין שום עין הרע האָבן אַ שליטה. דער מענטש וואָס נוצט נישט זיינע אויגן זיך צו זעטיגן ממה שאינו שלו, וועט אויטאָמאַטיש יונק זיין פון דער צד הקדושה און דעמאָלט איז ער באַשיצט פון אַלעם ביזן.

ממאס זיין ראיות אסורות ווייל ס'איז נישט גוט פאר מיר

נאָכדעם וואָס מ'דערהערט די נקודה קען מען אַנטוויקלן אין האַרץ אַ געוואָלדיגע מיאוס צו קוקן וואָס מ'טאָר נישט, ווייל מ'פאַרשטייט אַז מ'מאַכט זיך דורכדעם אַ ביטער לעבן.

דער ספּה"ק אור המאיר (פרשת חיי שרה) ברענגט וואָס די גמרא (ע"ז כ. א) פאַרציילט אויף רבי עקיבא אַז ווען ער האָט געזען אשת טורנוסרופוס הרשע האָט ער געשפּיגן פון גרויס מיאוס. און דער אור המאיר לייגט צו אַ מעשה אַז דער מערטיש'ער מגיד זי"ע איז געווען אַ מלמד אין אַ דערפל, און אַמאָל איז דאָרט אַריינגעקומען אַ פריץ מיט אַ

וויפיל שווערער ס'איז צו מקיים זיין דעם 'עוצם עיניו מראות ברע', באַקומט מען טויזנט מאל מער דעם אַתענוג פון מנוחת הנפש

פרוצה. דער מגיד האָט דערפון געהאַט אַ גרויסע צער און ער האָט זיך מתבונן געווען ווי מאוס דאָס איז, ביז ער האָט ממש אָנגעהויבן ברעכן אויפ'ן פלאַץ. דאָס האָט געברענגט אַז דער פריץ האָט באַפּוילן אַז מ'זאָל אים אַרויסשיקן אינדרויסן, אַזוי איז ער ניצול געוואָרן.

מ'דאַרף אַנטוויקלן ביי זיך דעם געפיל אַז ראיות אסורות איז נישט גוט, ווייל ס'מאַכט פשוט קראַנק דעם מענטש. מ'קען דאָס זען אפילו בגשמיות, אַז ס'איז דאָ מענטשן וואָס זענען צוגעוואוינט צו עסן אומגעזונטע און זיסע עסנוואַרג. ביז מ'ווערט אַביסל עלטער און דער דאָקטער איז זיי מסביר וואָס די סאָרט עסנוואַרג טוט מיט זייער גוף.

אין אָנהויב איז זיי שווער זיך צו איינהאַלטן: "וויאָזוי וועל איך קענען לעבן אָן קיין צוקער?"... אָבער נאָך אַ שטיקל צייט, אויב דער מענטש גייט אַריין דערינען מיט אַ ריכטיגע התבוננות, קען ער נישט אָנקוקן די אומגעזונטע עסן. ער קען עס נישט אַריינגעמען אין מויל און ס'ציעט

אים ניטאַמאָל! ווען ער קומט צו אַ מסיבה וואו ס'איז נאָר דאָ קאָלירטע סאָדע פרעגט ער: "ס'איז נישטאַ אַביסל וואָסער? וויאָזוי קען מען בכלל טרונקן די סאָרט משקאות?"... דאָס זעלבע קען אַ מענטש אַנטוויקלן דעם געפיל אַז איך וויל נישט אַז מ'מנוחת הנפש זאָל זיין אָנגעהאַנגען אין 'דיזעל' וואָס שטאַרבט אָפּ אַ מינוט נאָכדעם. כ'וויל נישט באַקומען מ'ין חיות פון שוואַכע זאָכן וואָס דערנאָך גיי איך פאַרלירן אַלעס!

כל הכובש עיניו מן העריות זוכה ומקבל פני השכינה

לאָמיר אויספירן מיט די הייליגע ווערטער פון רבינו יונה אין אגרת התשובה, וואָס שרייבט בלש"ק: כל המסתכל... הודו נהפך עליו למשחית. אָבער: ואשר לא ישא עיניו, זוכה ותחזינה עיניו בנועם ה', מידה כנגד מידה חלף עבודתו אשר לא זן עיניו ממראה האיסור, שכן אמרו רבותינו ז"ל כל הכובש עיניו מן העריות זוכה ומקבל פני השכינה, שנאמר עוצם עיניו מראות ברע, ונאמר אחריו מלך בפינו תחזינה עיניו.

דאָס איז אַזוויי מ'האַט אָנגעגרייט אַ גרויסע סעודה מיט טייערע פיש און פלייש אויף אַ גאָר רייכן און געשמאַקן אופן. אָבער איינער פון די באַטייליגטע האָט בעפאַר די סעודה זיך איבערגעגעסן מיט צענדליגער ראָגעלעך... יעצט זיצט ער דאָרט ביים טיש ווי אַ נאָר און ער קען גאַרנישט עסן. וואָס האָסטו געטון? ס'וואָרט אויף דיר אַ נועם ה', ס'וואָרט אויף דיר אַ חיות פון דעם מקור הטוב!

ווען אַ איד גיבט זיך אַכטונג אויף די אויגן, וועט ער זען דאָס זיסקייט פון השי"ת. זיין מדת הבטחון וועט אָנהויבן אַרבעטן מדה כנגד מדה. ווייל אַז מען שטאַפט נישט די אויגן מיט פאַלשע תענוגים, וועט מען באַקומען מנוחת הנפש פון דעם 'עיני כל אלך ישברו'. און 'לפום צערא אגרא' - וויפיל שווערער ס'איז צו מקיים זיין דעם 'עוצם עיניו מראות ברע', באַקומט מען טויזנט מאל מער דעם תענוג פון מנוחת הנפש וואָס השי"ת איז משפיע בזה ובבא.

בין המצרים; דערהערן וואָס מיר האָבן פאַרלוירן

מתוך שיעור ליל ת"ב שנת תשפ"ב לפ"ק

בית המקדש, די קרבנות און דער שטאָט ירושלים. מען דאַרף זיך אַריינלייגן אין דעם מצב, כדי מען זאָל כאָטש אַביסל שפירן וואָס עס פעלט אונז.

ווען אַ מענטש קומט אָן צו אַ גרויסע פאַרזאַמלונג, צווישן צענדליגער טויזנטער מענטשן, אָבער די אַלע פאַרזאַמלטע זענען פאַרביטערט און ברוגז צוליב אַ געוויסע סיבה; לדוגמא ס'איז אַן 'הפגנה' קעגן גזירות. וואו מען

דאָס דערהויבנקייט פון ירושלים האָט זיך איבערגעגאָסן אויף אַלעמען

הגה"צ רבי נתן מאיר וואכטפויגל זצ"ל (משגיח רחמי ביהמ"ד גבוה לעיוואוד) פלעגט זאָגן אַז איד דאַרף אַלעמאָל - און בפרט אין די טעג פון 'בין המצרים' - זיך פרובירן צו פארשטעלן און מצייט זיין וויאָזוי ס'האַט אויסגעקוקט דאָס

געווען אין אירע שיינע צייטן!;

ווען מיר האָבן פאַרלוירן דעם בית המקדש און די קרבנות, האָבן מיר פאַרלוירן דעם איד! **נישט בלויז האָבן מיר נישט די קרבנות נאר מיר האָבן אויך נישט די 'תוצאה' פון די קרבנות!** נישט בלויז האָבן מיר פאַרלוירן דאָס 'עולה רגל' זיין, נאר מיר האָבן פאַרלוירן דער סאָרט איד וואָס קוקט אויס אַנדערש ווען ער האָט עולה רגל געווען! זיין אידישקייט איז דעמאָלט געוואָרן לעבעדיג, ס'איז געוואָרן אַן עכטע מציאות, ער האָט געלעבט און זיך געקאָכט מיט'ן אויבערשטן און אַלע אַנדערע זאכן האָט ער אָנגעקוקט ווי נאַרישקייטן.

ווען אַזאַ סאָרט איד האָט געהאַט סיי וועלכע שוועריגקייט האָט ער געזאָגט מיט אַ פשטות: "איך וועל באַלד גיין רעדן מיט'ן באַשעפער און לאָמיר זען וואָס ער וועט ענטפערן". ווען אַ חבד וואָלט אים מציע געווען צו טון אַנדערע סאָרט שתדלנות, אָדער צו באַשולדיגן דעם אָדער יענעם, וואָלט ער אים אָנגעקוקט מיט וואונדער: "פאַרוואָס רעדסטו אַזעלכע שטותים?! ביזט אפשר נישט גוט געשלאָפן די נאָכט? קום לאָמיר גיין צום בית המקדש, רעדן צום רבוש"ע און ער וועט זיכער אַלעס מסדד זיין".

אין בית המקדש זענען אידישע הערצער אויסגעוואָשן געוואָרן. מען איז געוואָרן ריין און לויטער. דער גאַנצער מענטש, מיט אַלע זיינע רמ"ח אברים און שס"ה גידים, האָט געברענגט מיט אַ נאַטירליכע אידישקייט. יעדע שוועריגקייט אָדער פראָבלעם איז געווען פאַר אים אַן עצה און אַ מהלך, וויאָזוי צו נקתר ווערן צום באַשעפער דורכדעם!

די אָפטייטש פון אַ ירושלים של מעלה'דיגער איד

באמת דאַרף טאַקע יעדער איד זיין אַ 'ירושלים'דיגער איד. דער אויסדרוק האָט דאָך אַזאַ עומק, מיר האָבן ליידיגער פאַרלוירן די הבנה וואָס איז דאָס טייטש אַ 'ירושלים של מעלה'דיגער איד.

אַזוי ווי היינט איז דאָ אַזאַ מושג ווי אַ 'פאַרצייטשער חסיד'שער איד', אַ איד וואָס האָט זיך נאָך געוויינט ביי ערליכע אידן פון דעם פריערדיגן דור. אַסאָך מער פון דעם איז דער אמת'ער 'ירושלים'ער איד! ס'איז נישט די סאָרט בגד, ס'איז נישט די וועג פון רעדן, און ס'איז נישט צי ער האָט אַ קליינע אָדער אַ גרויסע דירה; זיין האַרץ איז אַ ירושלים'ער האַרץ! יעדער האָט דאָך אַ 'ירושלים' אין זיין נשמה, און דער רבוש"ע פּרעגט דעם מענטש: "וואו איז דיין ירושלים?! פאַרוואָס ביזטו אַ חוץ לאַרץ'דיגער סאָרט איד?!"

ליידער, ווען אידן האָבן פאַרלוירן זייער ירושלים פון האַרץ, זענען זיי אויך פאַרטריבן געוואָרן פון דער שטאָט ירושלים, ווייל אין דער שטאָט ירושלים של מטה קען מען נישט וואוינען אַזוי חוץ לאַרץ'דיג, מען דאַרף דאָרט לעבן ווי אַ בית המקדש'דיגער סאָרט איד. דאָס וויל דער אויבערשטער פון אונז, ווייל דאָס הייסט אַן אמת'ער איד!

דרייט זיך נאר, זעט מען אַז מענטשן זענען ביז און אָנגעווייטאָגט, וועט דער יחיד נישט ווערן יעצט דערהויבן און גוטמוטיג, ווייל נאַטירליך ווערט אַ מענטש איבערגענומען פון די סביבה וואו ער געפינט זיך.

אַבער טאָמער אַ איד קומט אן צווישן טויזנטער אידן וואָס זענען פרייליך און דערהויבן, וועט ער דאָך אויטאָמאַטיש נאָכגעשלעפט מיט דער שמחה.

מען קען נעמען אַ בלאַסע ביישפיל פון וויאָזוי ס'קוקט אויס ל"ג בעומר אין מירון; איבעראַל וואו מען דרייט זיך נאר זעט מען פרייליכע מענטשן וואָס זענען דערהויבן און זענען נאָנט צום אויבערשטן. ווען אַ איד כאַפט זיך אָן מיט נאָך צוויי אַזעלכע אידן וואָס טאַנצן, ווערט ער העכער! ער ווערט אויפגעהויבן צוזאַמען מיט זיי! ס'האָט נישט צוטון מיט די פלאַץ, ס'האָט נישט צוטון ווי שייך די גאס איז, דער עיקר איז די אַטמאָספערע וואָס איז משפיע אויף זיין האַרץ! ווען ער טרעפט זיך צווישן דערהויבענע מענטשן, ווערט ער אליינס דערהויבן פונקט ווי זיי. ער ווערט אַן אַנדערע סאָרט מענטש.

ירושלים איז געווען אַ שטאָט וואו יעדער מענטש איז דערהויבן געוואָרן אויף זיין אופן; איינער עסט אצינד מעשר שני - 'למען תלמד ליראה את ה' אלקיך'; דער צווייטער שלעפט דעם 'קרבן חטאת' ווייל ער וויל זיך רייניגן; אַ דריטער האָט איבערגעלאָזט אַלע זיינע פעלדער און איז געקומען צו גיין מיט אַביסל 'ביכורים' פאַר'ן אויבערשטן; אן אַנדערער דרייט זיך מיט אַ 'קרבן תודה' ווייל ער האָט קלאָר געזען דעם רבוש"ע, ער איז געווען אין אַ שווערע מצב, ער האָט געשריגן צום אויבערשטן און השי"ת האָט אים טאַקע געהאָלפן, יעצט קומט ער מקיים זיין דעם: 'ויזבחו זבחי תודה ויספרו מעשיו ברנה'.

די שטאָט איז געווען אַ שטאָט פון העכערקייט! א שטאָט פון כפרת עוונות! ס'איז געווען אַ רוחניות'דיגע פלאַץ, ווי מען זאָגט אין דעם שיר של יום פון מאָנטאָג: "גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלוּקינו הר קדשו, יפה נוף משוב כל הארץ וגו' קרית מלך רב".

עס פעלט אונז די הערצער פון ירושלים

אַט דאָס דאַרפן מיר גוט דערהערן: די עיקר אבילות אויף ירושלים איז נישט אַז מיר האָבן פאַרלוירן אַ גשמיות'דיגע שטאט! די עיקר אבילות איז, אַז מיר האָבן פאַרלוירן אַזאַ סארט האַרץ! און אַז ס'איז נישט דאָ די האַרץ, דאָן איז אויך נישט דאָ די שטאָט! די גאַנצע שמחה און לעכטיגקייט פון ירושלים איז געקומען פון די מענטשן וואָס האָבן זיך דאָרט געדרייט! יעדער וואָס איז געווען אין ירושלים איז געווען דערהויבן, ווייל ווען מען איז דאָרט אָנגעקומען האָט מען געטראָפן אַ שטאָט פון קרבת אלקים.

נאָכ'ן גרויסן חורבן קלאָגט דער נביא "איכה ישבה בדד", ירושלים זיצט אליינס. טעכניש קען מען טאַקע גיין קיין ירושלים, אָבער וואו זענען די הערצער פון ירושלים? וואו זענען די סאָרט מענטשן וואָס זענען דאָרט

יש להשיג הגלינות בהרי הקטעסקילס במשך הקיץ אצל:

קרית יואל משה סאטמאר (איחוד) אצל המקוה

240 Forestburgh Rd, Monticello, NY

Apple Tree Supermarket

1885 NY-52, Liberty, NY

מקוה נחלת צבי קראלי

71 Gamble Rd, South Fallsburg, NY

info@machonhavineini.com - קבלת הגלינות בבקיעות ע"י אימייל

פטרונת הפצה
בהרי האקעטסקילס

קרית יואל משה סאטמאר (איחוד):
נתנדב ע"י הרוצה בעילום שמו

לע"י הגה"ק מסאטמאר רבינו יואל
בן הרה"ק חנני יו"ט זצוק"ל

Apple tree supermarket

נתנדב ע"י הרוצה בעילום שמו
לזכות את הרבים

פטרון השבוע

לע"י הרה"ק

ר' מאיר בן ר'

שמואל הלוי זי"ע

בעל אור לשמים מ'אפטא

נלב"ע כ"ה תמוז

ולזכות אהרן בן אסתר ומשפחתו

פטרון החודש

לע"י אפרים

פישל בן משה

יצחק הכהן ז"ל

יארצייט ג' אב

בירמדי סאטמאר 26 לאקער 42
בירמדי ווישניץ זצוק"ל 25
בירמדי ביאלא 45 לאקער 33
בירמדי בית התלמוד ליד הבית
בירמדי חברה ש"ס בבירמדי

לאנדאן

בירמדי אור מנחם
בירמדי בית
בירמדי איתור
בירמדי רב טוב
בירמדי בית חוב

קרית יואל

בירמדי סאטמאר
בירמדי ווישניץ
בירמדי ביאלא
בירמדי בית התלמוד
בירמדי חברה ש"ס בבירמדי

מאנט

בירמדי סאטמאר - בן בראן - לאקער 213
בירמדי ווישניץ - לאקער 58
בירמדי ביאלא - לאקער 33
בירמדי בית התלמוד ליד הבית
בירמדי חברה ש"ס בבירמדי

ויליאמסבורג

בירמדי סאטמאר 53 לאקער 62
בירמדי ווישניץ זצוק"ל 25
בירמדי ביאלא 45 לאקער 33
בירמדי בית התלמוד ליד הבית
בירמדי חברה ש"ס בבירמדי

בארא פארק

בירמדי סאטמאר 53 לאקער 62
בירמדי ווישניץ זצוק"ל 25
בירמדי ביאלא 45 לאקער 33
בירמדי בית התלמוד ליד הבית
בירמדי חברה ש"ס בבירמדי

ניתן להשיג הגלינות
במקומות הבאים:

ניתן להשיג הגלינות
במקומות הבאים:

03.300.0223

בליגה

0204.586.2115

בריטניה

072.257.7726

א"י

718.686.8300

ארה"ב

קול הביניני